

Faktaark M-1243 | 2018

Mellomlagring og sluttdisponering av jord- og steinmasser som ikke er forurenset

Gunnhild Preus-Olsen

Seniorrådgiver, seksjon for avfall og grunnforurensning

Hvorfor?

Meld. St. 33

(2016–2017)

Melding til Stortinget

Nasjonal transportplan 2018–2029

Nasjonal transportplan 2018-2029 legger opp til storstilt samferdselsutbygging - og store mengder masser.

Utfordringer

Miljømessige utfordringer

- Ressursutnyttelse
- Skade og ulempe for miljøet

Andre utfordringer

- Etablert praksis
- Isolerte prosjekter
- Store mengder

Faktaarket

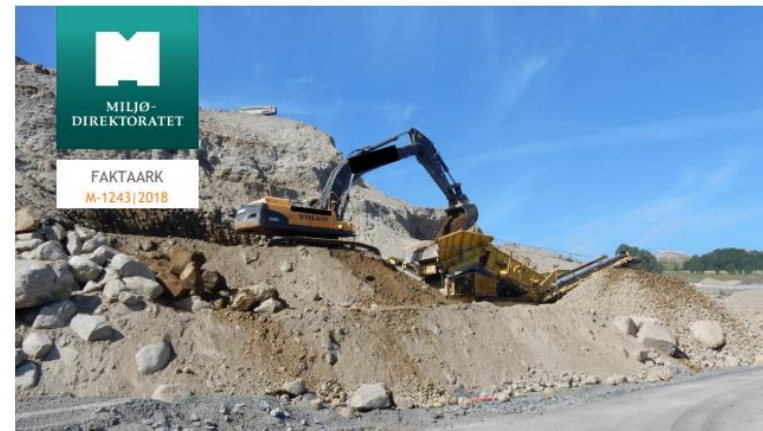

Foto: Tone Ankarstrand, Fylkesmannen i Rogaland. NB: Vi har sladdet/fjernet bedriftsnavnet på maskinen på bildet

Mellomlagring og sluttdisponering av jord- og steinmasser som ikke er forurenset

Overskytende jord- og steinmasser fra samferdselsutbygging og andre anleggsarbeider vil normalt være å anse som næringsavfall. Forurensningsloven inneholder regler om håndtering av slike masser. Hensikten med disse reglene er å unngå skade på miljøet og samtidig legge til rette for avfallsgjenvinning.

Tiltakshaver bør i god tid starte planlegging av hvordan overskuddsmassene skal håndteres, slik at kravene i loven oppfylles og hensiktsmessige løsninger blir valgt.

I dette faktaarket redegjør vi for kravene forurensningsloven stiller til mellomlagring og sluttdisponering av overskuddsmasser i form av jord- og steinmasser som ikke er forurenset.

Disponering av slike jord- og steinmasser reguleres også gjennom regelverk som forvaltes av andre myndigheter, blant annet plan- og bygningsloven med forskrifter.

Krav i forurensningsloven

Avfall som oppstår i forbindelse med samferdselsutbygging og andre anleggsarbeider er å regne

som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27a annet ledd. Overskytende jord- og steinmasser fra slik virksomhet, som ikke skal brukes på samme lokalitet som de er gravd opp, vil normalt være å anse som næringsavfall - med mindre det er sikkert at massene vil utnyttes som byggeråstoff eller fyllmasser i et annet prosjekt.

Næringsavfall skal som hovedregel leveres til et lovlig avfallsanlegg eller gjennomgå gjenvinning. Dette følger av forurensningsloven § 32 første ledd. Annen disponering vil være ulovlig med mindre Miljødirektoratet har innvilget unntak etter forurensningsloven § 32 annet ledd.

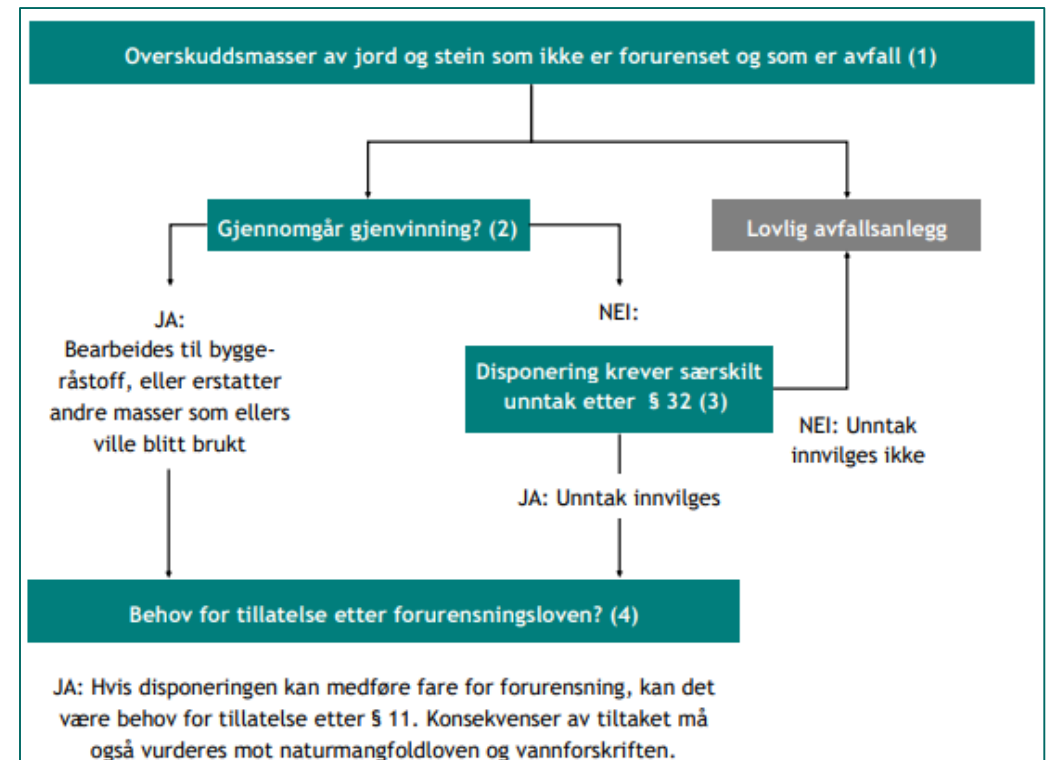

Om avfall og ressurser

Forurensningsloven § 32:

«Den som produserer næringsavfall, skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt. (...)

Forurensningsmyndigheten kan i særlige tilfeller gjøre unntak ved enkeltvedtak (...) på nærmere fastsatte vilkår. (...)»

Kravene forurensningsloven stiller til håndtering av slike masser. Flytskjema fra faktaarket.

Hva menes med «gjenvinning»?

1. Materialgjenvinning
2. Erstatte andre materialer som ellers ville blitt brukt
 - Tiltaket planlagt uavhengig av tilgangen på overskuddsmasser
 - Mengden står i forhold til behovet
 - Egnet til formålet

Når er det aktuelt å gi unntak fra § 32

- Åpenbar samfunnsnytte
- Uforholdsmessig stor økonomisk kostnad eller risiko

Unntaket - ikke hovedregelen!

«Forurenset jord» vs «forurensning»

Forurensningsforskriften § 2-3 (om når jord er forurenset):

- Avgjør om et tiltak skal håndteres etter kapittel 2 (om bygging og graving i forurenset grunn)

Forurensningsloven § 6 (om hva som forstås med forurensning):

- Bl.a. «*Tilførsel av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen, (...), som er eller kan være til skade eller ulempe for miljøet*»
- Kan kreve tillatelse etter § 11

Parkstirekne er blant fremmede plantearter med svært høy økologisk risiko. Foto: Sissel Rübberdt.

Avrenning og slam. Foto: Miljødirektoratet.

Behov for tillatelse etter § 11?

- Spredning av partikler og organisk stoff
- pH
- Fremmede organismer
- Naturlig forhøyet bakgrunn av metaller
- Annet innhold (plast, sprengstoff)

Omfang og samlet belastning

Naturmangfoldloven og vannforskriften

Myndigheter

	Miljødirektoratet	Fylkesmannen	Kommunen
Før disponering		Utslipp under selve anleggsarbeidene	
		Avfallsanlegg	
Disponering av masser	Unntak fra § 32 for annen disponering		
	Tillatelse etter § 11 til de fleste former for disponering <i>(kan delegeres til FM)</i>	Tillatelse etter § 11 for: <ul style="list-style-type: none">- Mellomlagring og behandling- Utfylling i sjø/vassdrag- Disponering på bedriftsområder for industri delegert til FM	Spesifikke kapitler i forurensningsforskriften (obs: begrenset virkeområde) <ul style="list-style-type: none">- Kap. 2 (Bygge- og gravesaker)- Kap. 4 (Bakkeplanering)

Forholdet til annet regelverk

Vedtak etter plan- og bygningsloven (PBL) eller annet lovverk kan ikke erstatte nødvendig behandling etter forurensningsloven - og motsatt

Veien videre

Må håndtere de store mengdene overskuddsmasser som ventes å oppstå

Ønsker størst mulig grad av gjenvinning av disse ressursene (erstatte ny utvinning av pukk og annet byggeråstoff)

Husk at:

- Kravene som stilles til næringsavfall er siste ledd i en lang prosess
- En problemstilling som flere enn bare forurensningsmyndighetene må være med på å løse